

Etický kodex České zemědělské univerzity v Praze

Článek 1

Úvodní ustanovení

- (1) Česká zemědělská univerzita v Praze (dále jen „ČZU“) patří mezi vrcholná centra vzdělanosti, nezávislého poznání a další tvůrčí činnosti. Jako taková má nezastupitelnou úlohu ve vědeckém, kulturním, sociálním a ekonomickém rozvoji společnosti a v ochraně životního prostředí.
- (2) Etický kodex ČZU (dále jen „etický kodex“) obsahuje základní etické principy vedoucí zaměstnance i studenty ČZU v rámci jejich akademických a dalších aktivit praktikovaných v univerzitní i mimouniverzitní sféře, především pokud se jedná o vzdělávací (dále jen „vzdělávací činnost“), vědecké a výzkumné, vývojové a inovační, umělecké nebo další tvůrčí činnosti (dále jen „tvůrčí činnost“) či o působení ve veřejném prostoru. Etické zásady v něm obsažené reflektují historické poslání vysokých škol jako nejvyššího článku vzdělávací soustavy.
- (3) Etický kodex vychází z obecně uznávaných mravních standardů. Tento etický konsensus se opírá o poznání soustředěné v postulátu, že člověk má konat dobro, ne zlo. Tento postulát rozvádí maximy tzv. zlatého pravidla poskytujícího kritérium pro posuzování správnosti a nesprávnosti, přípustnosti a nepřípustnosti jednotlivých skutků: „Jak byste chtěli, aby lidé jednali s vámi, tak vy jednejte s nimi. Co nechcete, aby jiní dělali vám, nedělejte vy jim“ a imperativ zodpovědnosti za své vlastní činy. Způsob, jímž má být toto pravidlo konkrétně uplatňováno v jednotlivých oblastech lidského jednání, je nalézán reflexí a diskusí osob s rozličnými východisky a názory. Obecně platí, že tento etický kodex nemůže nahrazovat platné právní předpisy a na ně vázané normy upravující činnost ČZU. Proto tento kodex usiluje o dosažení takového stavu, kdy všichni, kteří jsou jím dotčeni, nebudou konat proti svým povinnostem. Morálně špatné z pohledu kodexu organizace jako je ČZU je takové jednání, které jde proti stanoveným povinnostem, nejsou-li tyto povinnosti v rozporu s obecnými principy lidství.
- (4) Požadavky stanovené etickým kodexem vyplývají z obecných a všeobecně přijímaných morálních a dalších formálních i neformálních zásad chování jednotlivců a skupin ve společnosti, s přihlédnutím k odbornému zaměření činností ČZU.
- (5) Etický kodex má za cíl, s oporou ve všeobecně uznávaných hodnotách lidské společnosti, které se odrážejí v hodnotách aplikovaných v prostředí ČZU, stanovit a udržovat požadované mravní standardy, vytvářet pozitivní pracovní a mezilidské prostředí, předcházet střetům zájmů či konfliktním situacím mezi zaměstnanci ČZU navzájem, zaměstnanci a studenty ČZU, ale i mezi zaměstnanci ČZU a třetími osobami, a v neposlední řadě má za cíl zlepšit vztah mezi akademickou obcí ČZU a veřejností. Smyslem etického kodexu je rovněž předcházet protiprávnímu jednání ČZU a jejich zaměstnanců a studentů.

- (6) Etický kodex ČZU je závazný pro všechny zaměstnance i studenty ČZU při respektování akademických svobod členů akademické obce ČZU. Primárně by mělo být provinění proti etice reflektováno individuálním vědomím – svědomím.

Článek 2

Společné zásady

- (1) Zaměstnanci a studenti ČZU ctí mravní principy a zásady a dodržují tento etický kodex a pravidla slušného chování. Členové akademické obce ČZU zachovávají ustanovení složených akademických slibů; v těchto intencích uplatňují svá akademická práva a využívají akademické svobody.
- (2) Respektují lidská práva a základní svobody, především právo na život a zdraví, nedotknutelnost osoby a jejího soukromí, právo na zachování lidské důstojnosti, osobní cti a dobré pověsti, svobodu myšlení, svědomí, náboženského vyznání a projevu, i svobodu samostatného vědeckého bádání a umělecké tvorby. Ctí svobodu slova, svobodnou výměnu názorů a informací a zásady kolegiality a akademické spolupráce. Předchází jednání, jež by tato práva a svobody porušovalo.
- (3) Odmítají diskriminaci jako omezování a poškozování určitých sociálních skupin v jejich právech a nárocích ve všech jejích podobách (např. diskriminaci na základě rasy, etnického původu, národnosti, ideologie, náboženského vyznání, víry, světového názoru, věku, pohlaví, sexuální orientace, fyzického handicapu, sociálního původu nebo majetkových poměrů). Vůči všem jednájí s respektem, bez ohledu na sociokulturní či fyzické odlišnosti, a proto podporují pozitivní přístup k osobám se specifickými potřebami.
- (4) Nevyužívají akademickou půdu pro uplatňování zájmů politických stran a hnutí.
- (5) Vůči ostatním zaměstnancům a studentům ČZU nevyvíjejí nevhodný či nemístný nátlak. Případné kritické podněty podávají věcně podložené. Kritiku a alternativní názor uplatňují korektně.
- (6) Chrání poslání ČZU zakotvené zákonem č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů. Nenadřazují nad ně své soukromé zájmy. Takto ctí ČZU a svým jednáním se nedopouštějí ničeho, co by mohlo poškodit její dobré jméno.
- (7) Pečují o majetek ČZU a používají ho řádně. Nezneužívají jej k soukromým zájmům a účelům nebo k prospěchu osobnímu či prospěchu třetích osob.
- (8) Varují se střetu zájmů a v případě, že taková situace nastane, vhodným způsobem ji oznamují příslušným nadřízeným.
- (9) Vzdělávací a tvůrčí činnosti nebo studiu se věnují s plným nasazením. Své znalosti a dovednosti soustavně prohlubují a sdílejí je v rámci akademické obce i mimo ni.
- (10) Dbají na přiměřenost a únosnou míru svých pracovních nebo studijních závazků na ČZU i mimo ni. Ani svými dalšími aktivitami (mimo aktivity vzdělávací a tvůrčí) neohrožují její činnosti a dobré jméno.
- (11) Přijmou-li akademickou funkci, členství v akademickém orgánu nebo vedoucí funkci, vykonávají ji řádně, slušně, v souladu s tímto kodexem a vedou ostatní zaměstnance a studenty ČZU k jeho respektování.

Článek 3

Zásady ve vzdělávací činnosti

- (1) Zaměstnanci ČZU jednají se studenty čestně, spravedlivě, partnersky a otevřeně. Nedopouštějí se vůči nim ponižování, nemorálního chování či nevhodné a nemístné formy nátlaku.
- (2) Svým chováním a jednáním se snaží být studentům příkladem.
- (3) Při hodnocení studijních výsledků postupují spravedlivě, transparentně a v souladu s právními a vnitřními předpisy.
- (4) Nezneužívají svou autoritu a nevyžadují od studentů činnosti, které by měly být předmětem jeho vlastních povinností. Nepřivlastňují si výsledky práce studentů.
- (5) Studenti ČZU se nedopouštějí plagiátorství, během plnění povinností při studiu nepodvádějí a nedávají příležitost k podvádění druhým. Práci jiných nevydávají za svou. Neznevažují výsledky své práce, práce svých vyučujících či jiných.

Článek 4

Zásady ve tvůrčí činnosti

- (1) Akademičtí a vědečtí pracovníci ČZU a studenti ČZU jsou ve tvůrčí činnosti přístupní týmové spolupráci a odborné diskusi uvnitř i mimo akademickou obec ČZU. Komunikují věcně a otevřeně s korektní argumentací a oporou v nezpochybnitelných faktech, bez ponižování druhých či znevažování jejich aktivit.
- (2) Neznevažují vědecké postupy a respektují jiný vědecký názor, jakož i pluralitu vědeckých a tvůrčích disciplín.
- (3) Ke kolegům se chovají přiměřeně kriticky, kritiku uplatňují ve vlastní tvůrčí činnosti vůči sobě samotným.
- (4) Při tvůrčí činnosti reflektují nejnovější trendy daného oboru, odpovídají za přiměřenost, přesnost a objektivitu použitých metod a dbají na to, aby nedošlo ke zkreslování výsledků tvůrčí činnosti. Pečují o data či zkoumané materiály, o jejich přesný popis, ochranu a archivaci. Dbají o to, aby postupy i výsledky vědecké a tvůrčí práce mohly být předmětem přezkoumání. Dodržují pravidla profesionální etiky vlastní danému oboru.
- (5) Chrání a respektují duševní vlastnictví a dbají na uvádění správné afiliace výsledků tvůrčí činnosti. Nepublikují výstupy eticky pochybným způsobem. Nepřivlastňují si výsledky práce druhých. Nedopouštějí se plagiátorství.
- (6) Vedoucí výzkumných týmů dbají na korektnost a otevřenost v rámci komunikace a nepoužívají autokratické metody řízení. Dbají na to, aby požadavky na výkon a odborná soutěživost nevedly k nepoctivému jednání.
- (7) Akademičtí a vědečtí pracovníci ČZU zpracovávají odborné posudky či vědecká a jiná expertní stanoviska s plnou odpovědností, nestranností, se snahou o objektivitu a ve světle současné úrovně poznání, bez účelového zkreslování či ovlivňování vnějšími zájmy. Při hodnocení postupují věcně, používají standardní kritéria a postupy a za hodnotící závěry ručí svou odbornou ctí.

Článek 5 Etická komise

- (1) K posuzování podnětů ve věci dodržování etického kodexu se ustavuje etická komise.
- (2) Komise má sedm členů. Předsedu a šest členů komise jmenuje a odvolává rektor; funkční období je čtyřleté. Čtyři členy komise včetně předsedy jmenuje rektor na návrh kolegia rektora a tři členy komise, z nichž jeden je studentem ČZU, na návrh akademického senátu ČZU.
- (3) Jmenovaný člen komise musí s členstvím souhlasit předem a zároveň se zavázat k dodržování mlčenlivosti o všech důvěrných nebo jinak citlivých otázkách projednávaných podnětů; toto ustanovení platí obdobně, pokud jde o předsedu komise.
- (4) Rektor může pro posouzení konkrétního případu na návrh předsedy komise ustanovit ad hoc další členy komise s hlasem poradním; ustanovení odst. 3 tohoto článku platí pro tyto další členy obdobně.
- (5) Před uplynutím funkčního období zaniká funkce člena komise odstoupením z funkce nebo odvoláním rektorem.
- (6) Dojde-li k zániku funkce člena komise před uplynutím jeho funkčního období, je nový člen jmenován pouze na zbytek příslušného funkčního období, a to na návrh orgánu, který člena, jemuž funkce člena komise zanikla, původně navrhl.
- (7) Komise zasedá podle potřeby. Zasedání svolává a řídí předseda komise nebo jím pověřený člen komise. Předseda je povinen komisi svolat, požádají-li o to minimálně dva členové komise.
- (8) Komise nejpozději na svém druhém zasedání vypracuje, schválí a předá k uveřejnění na webových stránkách ČZU Jednací řád etické komise, který bude mimo jiné obsahovat postupy jednání a schvalování výstupů komise. Přílohou Jednacího řádu bude procesní postup pro podávání podnětů etické komisi ze strany zaměstnanců a studentů ČZU, který bude zveřejněn na webových stránkách ČZU.
- (9) Komise projednává podání zaměstnanců a studentů ČZU, které souvisejí s dodržováním etického kodexu. Podnět se v písemné podobě předkládá předsedovi komise.
- (10) Jednotlivá podání posoudí komise na svém nejbližším zasedání a rozhodne o nejvhodnějším způsobu jejich řešení. Podání nesouvisející přímo s etickým kodexem komise odloží bez nutnosti věcného projednání podání.
- (11) Jednání komise je neveřejné. Je-li to nutné, je komise oprávněna si vyžádat případné další podklady včetně stanovisek či vyjádření.
- (12) Komise se ke každému věcně projednávanému podání písemně vyjádří. Vyjádření obsahuje stanovisko komise.
- (13) Předseda i každý člen komise má jeden hlas. K přijetí návrhu na usnesení je potřeba alespoň čtyř hlasů. Na návrh předsedy nebo kteréhokoliv člena komise je hlasování tajné.
- (14) Vyjádření komise se zasílá předkladateli, zúčastněným osobám, rektorovi a předsedovi akademického senátu ČZU.
- (15) Vyjádření komise se, s výjimkou důvěrných informací a při zachování příslušných ustanovení zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, v platném znění, zveřejňuje na webových stránkách ČZU.

Článek 6

Závěrečná ustanovení

- (1) Všechny změny etického kodexu podléhají schválení Akademického senátu ČZU.
- (2) Tento etický kodex byl schválen Akademickým senátem ČZU dne 11. 10. 2016.
- (3) Tento etický kodex nabývá platnosti a účinnosti dnem vyhlášení.

V Praze dne 8. listopadu 2016

prof. Ing. Jiří Balík, CSc., dr. h. c.
rektor
v. r.